12de Jaargang — Curaçao den 10n Augustus 1895 — N° 606

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50 voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire Aruba fl 10.— pa anja.
Un number só fl. 0,20.
Un annucio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

BELGIË
EN
DE NIEUWE SCHOOLWET.

Toen in 1878 het anti-clericalisme onder Frère Orban en Bara in België den schepter zwaaide, werd het woord van Gambetta „le cléricalisme c'est l'ennemi" tot regeeringsbeginsel verheven en de daden welke volgden bewezen opnieuw, dat dit parool dezelfde beteekenis heeft als het „*Ecrasez l'infâme!*" van „le dernier des hommes par le cœur," zooals Voltaire terecht genoemd is.

Alles moest dansen naar het pijpen der loge. De diplomatieke betrekkingen met den H. Stoel werden afgebroken, Katholieke studiebeurzen en andere schenkingen in beslag genomen, de uitgaven voor eeredienst verminderd, enz. enz. En, opdat het opgroeiend geslacht dezelfde leer zou belijden, werd de godsdienstlooze staatsschool ingevoerd, als de groote hefboom om de massa uit de gezonde atmosfeer van het Christendom over te plaatsen in de ijle ruimte van godsdienstig indefferentisme en godsverzaking.

Jarenlang moest de groote meerderheid der Katholieke bevolking zich krommen onder het juk der liberale schoolwetmannen, wier getal betrekkelijk klein was, maar die gesteund werden door de geheimzinnige kracht, welke achter hen stond. De Katholieke bevolking verijdelde echter, voorzoover haar betrof, het goddelooze doel. Met de sublieme offervaardigheid, welke alom het Geloovige Volk kenmerkt, stichtte zij overal in den lande Katholieke bijzondere scholen en de „staatspaleizen" stonden bijna overal ledig.

Het ging in België, gelijk in Duitschland tijdens den Cultuurkamp. De vervolging schudde het Katholieke bewustzijn wakker. Liberaal-Katholieken kwamen tot een beter inzicht en uit de werkeloosheid werden velen anderen opgeschrikt tot een actief politiek leven.

Dientengevolge sloeg dan ook in 1884 het uur der bevrijding uit de anti-clericale tyrannie, welke dankbaar geestdriftig „le soulagement universel" werd geheeten. M. a. w. toen leed de liberale partij de nederlaag en de verlichte lui die beloofd hadden het Katholicisme in België te zullen begraven, bleken snoevers in plaats van profeten.

Het kabinet van Frère Orban maakte plaats voor het ministerie Malou. De vervolging hield op en de heeren Jacobs en Woeste die in het nieuwe kabinet eene voorname rol speelden, haastten zich eene schoolwetswijziging in te dienen. Indienen was aannemen. Nu verloor de wet van '79 sommige van hare scherpe punten. Het recht der huisvaders en der gemeenten werd althans ten deele hersteld en aan de verkwistende uitgaven voor openbaar onderwijs paal en perk gesteld. „Dankbaar maar niet voldaan." was het antwoord der Katholieken op de verkregen voordeelen. Herziening der schoolwet bleef een der hoofdpunten van hun program. En had de herziening der grondwet en de regeling van het kiesrecht niet zooveel tijds in beslag genomen, dan was dit belangrijk punt ongetwijfeld reeds sinds lang aan de orde gekomen. Immers principieel was de oude wet door de wijziging van '84 niet veranderd. Het neutraliteitsbeginsel was niet aangetast en zoo bleven de doctrinair-liberalen feitelijk heerschen op schoolgebied.

Thans, elf jaren nadat de Katholieken aan het bewind zijn gekomen, heeft de nieuwe minister van Binnenlandsche Zaken, de heer Schollaert, een nieuw wetsvoorstel op de regeeringstafel gebracht, waarvan de hoofdzaken, verschillende met de laatste wet, op het volgende neerkomen.

De gemeente-scholen staan onder 't beheer der gemeente. De gemeenteraad stelt het aantal vast der scholen en der onderwijzers. Het besluit tot opheffing eener school of onderwijzersplaats moet echter worden onderworpen aan het advies der Ged. Staten (députation permanente) en aan de goedkeuring des konings. Ook wordt geheel door de gemeente geregeld, al wat de bewaarscholen en de scholen voor volwassenen betreft.

De gemeente heeft te zorgen, dat alle arme kinderen, die niet de bijzondere school bezoeken, gratis onderwijs ontvangen hetzij in een gemeente- hetzij in een geadopteerde school (een geadopteerde school heeft het karakter eener bijzondere, doch den rang eener openbare school.)

Wat de regeling van het godsdienstonderwijs betreft, dit wordt in art. 3 der voorgestelde wet aldus omschreven: Het lager onderwijs omvat noodzakelijkerwijze het onderricht in den godsdienst en de zedeleer. De bedienaren van den eeredienst worden uitgenoodigd in de school dit onderricht te geven, of anders, onder hun toezicht te doen geven door den onderwijzer. Het eerste of het laatste half uur van de morgen- of de middagklas wordt elken dag aan dit onderricht gewijd. De kinderen behoeven het niet bij te wonen, wanneer hunne ouders daartoe uitdrukkelijk het verzoek doen.

Een jaarlijks door de Kamers toe te kennen krediet voor den dienst van het lager onderwijs wordt verdeeld tusschen de gemeente-scholen, de geadopteerde scholen en de bizondere scholen, welke aan de vereischten der "adoption" voldoen. De verdeeling dier door de Kamers bewilligde som geschiedt gelijkelijk voor de drie categoriën van scholen. Als voornaamste basis geldt het aantal klassen. De kosten van het lager onderwijs in gemeente- en geadopteerde scholen komen ten laste der gemeente. De provinciën verleenen subsidie. Aanvullende subsidiën zullen van rijkswege aan de gemeente worden toegestaan.

Vooral van belang is de regeling der salarissen van het onderwijzend personeel. Hierbij wordt het minimum geregeld naar het zielental der gemeente. Het laagste minimum (voor gemeenten van 1000 inw.) bedraagt 1200 fr. voor den onderwijzer en de onderwijzeres; 1000 fr. voor den hulponderwijzer en de hulponderwijzeres. Het hoogste minimum (voor gemeenten van meer dan 100,000 zielen) beloopt voor onderwijzers 2500 fr. voor onderwijzeressen 2200 fr. voor hulponderwijzers en hulponderwijzeressen respectievelijk 1400 en 1200 frs:

Van Katholieke zijde vond het ontwerp over het algemeen een gunstig onthaal.

Veel te denken geeft de kalmte, waarmede de liberalen het ontvangen hebben. Elf jaar geleden stak er een storm op in hun kamp, toen

---

FEUILLETON

UN SOMBRE NOBO

—o—

"Ki mal idea", señora Sampiquet dici coe su esposo, "ki mal idea di coempra un kastool nobo i largele dos siman largoe sin bistiele.

"Mi no ta bistiele, "Sampiquet a responde, "pasobra bo ta bisa semper koe mi sombre bieew ta bon ainda." "Si, i bo tin 27 sombre, koe bo no ta bisti mas, tira nan afor!"

„Tira nan afor! I sin stop bo ta kega i ta bisa koe bo no ta gusta di tira un cos bieew afor, pasobra un of otro dia bo por haci uso di djele."

"No, di berde, mi no ta gusta di tira cos afor; pero warda sombre bieuw, koe no ta sirbi mas, mientra tantoe hende ta camna pia abao......"

"Nan no por bisti toch sombre na nan pia?"

"Bo sabi masjar bon, kiko mi kier bisa. Jama un coemprador di panja bieew i bende toer bo sombre coe n'é."

"Mi no ta corda mes pa haci esai."

"Mi no sabi, kiko bo ta corda! Haci kiko bo kier. Coempra sombre, bisti nan of no bisti nan. No ta toca mi,"

"Ora esai no ta toca bo, anto no papia di mi sombrenan."

"Bo ta fada mi! señora Sampiquet a grita i a drenta den camber, mientra el a sera porta coe boroto. "Ata mi bida!" Sampiquet a kega; "nunca mi por haci bon, nunca e ta contentoe. Por egempel: e sombre nobo. E ta rabia awor pasobra mi no ta bistiele i dia koe lo mi bistiele le bisa: Bo ta bisti bo sobre nobo, mientra e bieew ta basta bon ainda."

"Mi ta bai," asina e dici dos tres dia despues coe su esposa.

"Bon! Na oenda bo ta bai?"

"Mi ta bai bisita e pober Mariton, koe ta maloe."

"I pa bisita Mariton bo a bisti bo sombre nobo?"

"E pregunta mi a warda caba. Ora mi ta bisti e bieeuw, bo ta bisa: Ta bal la pena pa coempra un nobo koe bo no ta bisti, i awor koe mi a bistiele bo dici: Lo bo toema e nobo!"

"Tira anto e bieew cerca e 27 otro."

Furioso Sampiquet ta cohe su sombre bieeuw i ta tire den un kamber chikitoe.

"Ata, e ta cerca otronan caba!"

"Anto tin binti ocho!"

Sampiquet a sali for di su cas. El a bisita Mariton, a huma un siga i a kyer poco, ora awaceroe a coeminza cai. El a sconde bao di un balcon i a grita toer cochero di keda para, pero toer a sigi nan camina. Porfin, ora un otro wagen a jega el a bai para meimei na camina pa bisa cuchero di hibele na su cas, pero tabatin hende den wagen caba. Rabiar el kier a bai para trobe bao di e balkon, ora parasol di un otro hende a tira su sombre nobo abao den lodo. Na e momento tramvia a para, Sampiquet a cohe su sombre, drenta den tramvia i a pone su sombre ariba banki pa e seca.

A parce, koe e dia mester tabata un dia di disgracia, pasobra un poco despues un muher a drenta den tramvia i coe palabra: "Buenos dias Señores, el a bai sinta ariba sombre di Sampiquet.

"O, pordon señor," e muher dici i a ofrece Sampiquet un cos koe no a parce sombre mas. Furioso el a sali for di tramvia i a drenta winkel di un trahador di sombre. Aja el a larga drecha su sombre i despues di un ora el por a paga dos florin pa su sombre, koe no a parce nobo mas, ma koe toch el por a bisti.

Ta di comprende koe toer e disgracianan a duna Sampiquet muchoe sed i p'esai el a drenta den un hotel, cologa su sombre i, a bisa criar di doenele un glas di cerbes.

....

Porfin awaseroe a stop.

Sampiquet a lamanta, a paga su serbes a cohe un sombre coe tabata cologa banda di su sombre i kier a sali. Pero dos criar a cohele i tenele gritando: "Alifin nos a hajele."

"Kende?" donjo di hotel a puntra.

"E ladron di sombre!"

I Sampiquet admira, spanta i rabia a grita:

"Kiko! Ami! Mi ta ladron!"

"Bam piscalat," nan dici, i bao di gritoe di muchanan di caya, koe a corda di mira un ladron, nan a hibele pa brigadier.

"Señor," donjo di hotel a bisele, dos seman largoe caba un hende ta drenta mi hotel, koe ta horta sombre. Ata e ladron, nos a cohe ora el a cohe e sombre aki."

"Ata mi no a haci nada mas coe hera!" Sanpiquet a bisa; "mi a cohe un sombre robes. Mi tin un sombre sol, si mi a horta es un aki, anto lo mi tin dos."

"No, No! despues lo bo a bini cohe e otro. Nos ta conoce bo."

"Ma mi no ta ladron!" el a kega. "Mi ta un hende honrado," i el a bisa nan kende e tabata i na oenda el a biba.

Brigadier a manda un polis na cas di Sampiquet idespues di un ora el a bolbe bini, cargar manera un buricoe coe sombrénan di diferente sorto i color.

"Mira," e dici, "Toer e sombrenan mi a haja den su cas, esposa di e homber no tabata na cas, su criar a munstra mi e sombrenan.

"Ata bo ta mira," brigadier dici coe Sampiquet "awor lo bo no ninga koe bo ta ladron di sombré."

"Sigur mi ta ninga! E sombrenan mi a cumpra i mi no ta bisti nan mas."

"Bo no ta bisti nan mas? Pakiko bo ta warda nan anto?"

"Señor, mi esposa ta bisa mi semper di jama un cumprador di paña bieeuw, pero cada biaha mi ta lubida. Mi sâ lubida masjá; asina mi a lubida awe mainta mi parasol; mi no sâ na oenda mi cabez tá."

"Bo no sâ na unda bo cabez tá i bo tin 28 sombré!

Despues di a puntra su esposa i otro hende kende Sampiquet ta, brigadier a comprende koe el no tabatin falta, i p'esai el a largele bai.

Unbez Sampiquet a bai su cas. Su esposa tabata admirar di estado tristoe di e sombré nobo, pero mas tantoe ainda koe toer e 28 sombré a disparcé.

—o—

de wijziging Jacobs-Woeste werd aanhangig gemaakt. Zouden zij tot de overtuiging zijn gekomen, dat de grootste factor in de uitspattingen van den tegenwoordigen tijd de godsdienstloosheid is en dat men der maatschappij geen slechter dienst kan bewijzen dan door de ondermijning van het Christelijk Geloof ?

Het wordt hun anders verstaanbaar genoeg toegeroepen door de feiten en-last not least — door hen, die het weten kunnen: de Socialisten zelven.

Deze begoochelde vereerders van vrijheid, gelijkheid en broederschap in den zin der groote Fransche revolutie en der Commune, die op de puinhoopen der tegenwoordige maatschappij met alle mogelijke middelen een wereldrijk willen stichten, dat even onbepaald is als de aapmensch van Darwin, winden volstrekt geen doekjes om hun meening. Zij houden, zooals men weet, met vele andere deftiger partijen het negatieve verband van den haat tegen Rome, den nooit overweldigden burcht van het Gezag in deze wereld. Maar zij hebben het niet enkel op het Gezag der Kerk, maar op alle Gezag geladen. „Ni Dieu ni maître" is hun devies. Nu zien zij zeer goed in, dat alle gezag op losse schroeven gezet wordt, als men Gods bestaan verwerpt en tevens oordeelen zij zeer juist, dat, voor de Europeesche wereld, de afstand tusschen Christusverwerping en godloochening niet noemenswaard is.

Daarom hebben zij, wederom geheel natuurlijk een bijzondere voorliefde voor al zulke maatregelen en instellingen, die de ondermijning van het Geloof ten gevolge hebben, als daar is, neutraal onderwijs.

Dit is geen filosofische bespiegeling. Men behoeft slechts van tijd tot tijd een stuk socialistische lektuur onder de oogen te krijgen, om er van overtuigd te worden.

Reeds vroeger bekende de befaamde Socialist Anselee: „De neutrale scholen zijn de kweekplaatsen van het Socialisme." En even onbewimpeld verklaarde Vandervelde op een onlangs te Brussel gehouden vergadering der Socialistische partij, dat het zuiver wetenschappelijk — d. w. z. neutraal — onderwijs de Socialistische gelederen versterkt. Daarom beschouwde hij het ontwerp dan ook als een aanval bijzonder tegen zijne partij gericht. Geen wonder dan ook dat de Socialisten thans de rol spelen van de liberalen in '84 en met betuigingen en betoogingen protesteeren tegen een wet, waarin zij terecht een groot gevaar zien voor de welvaart hunner partij. Het is zelfs niet onmogelijk dat wij binnenkort weer eens hooren zullen van bommen en dynamietaanslagen in het koninkrijk België.

Dat de Radicalen hunne protesten aan die van de Socialisten verbinden is een bewijs te meer voor hetgeen zoo dikwijls beweerd en o. i. altijd vruchteloos ontkend is, dat n. m. l. het verschil tusschen Socialisten en Radicalen in den grond enkel een verschil is van maatschappelijke positie. Het is trouwens een feit, dat de radicale ideeën meer en meer naderen tot het Socialisme.

Maar de Belgische Katholieken zullen voet bij stuk houden en bommen noch granaten hun beletten, zich van hun duren plicht jegens het Vaderland te kwijten.

Een oud stuk Nieuwe Geschiedenis.

De Romeinsche geschiedenis verhaalt ons, dat de dictator Camillus in het jaar 394 de stad Falerii in Etrurië belegerde. Toen de plaats geheel en al was ingesloten, verzamelde op zekeren dag de onderwijzer der stad de kinderen van de voornaamsten van Falerii, die zijne school bezochten, leidde hen ter wandeling, voerde hen langs allerlei omwegen naar het kamp van Camillus en bood den vijand zijner vaderstad de kinderen aan als een middel om haar tot onderwerping te brengen.

Het laaghartig verraad werd niet beloond, zooals de onderwijzer van Falerii had gehoopt. Camillus deed hem in boeien slaan en aldus met de kinderen naar de stad terugvoeren. Hier werd hij op afgrijselijke wijze terdoodgebracht.

Aan deze geschiedenis herinnerde de beroemde De Montalembert de Fransche Kamer, toen zijn vaderland een weinig adem begon te scheppen na de revolutionnaire gebeurtenissen van 1848. Het was twee jaar later, men schreef 1850. Hoofden en harten waren eenigermate tot rust gekomen, en men had genoegzame kalmte gekregen, om over de oorzaken der revolutie na te denken. Thiers, Cousin, Villemain, Guizot en andere hoofden van het doctrinair liberalisme waren wel door de gebeurtenissen uit de regeering verdreven, maar de invloed van hun naam was nog altijd groot, en zij speelden in de Kamer een niet onbelangrijke rol.

Hun verhaalde De Montalembert de geschiedenis van den onderwijzer van Falerii, en hij voegde er bij, dat wat deze snoodaard had gedaan in Etrurië, het Staatsmonopolie in zake het lager onderwijs in Frankrijk verricht had. „Onder de Restauratie," riep hij uit, „heeft het de liberalen en revolutionnairen, onder de Juli-regeering de republikeinen en onder de Republiek de socialisten gemaakt."

Inderdaad, de openbare onderwijzer levert de kinderen zijns vaderlands aan hunne vijanden over; onder de hoede van het Staatsmonopolie scherpt hij hun beginselen in, die hen tot hun tijdelijk en eeuwig verderf voeren. Thiers zelf zag zich genoodzaakt dit te erkennen. Nauwelijks had de Montalembert uitgesproken, of Thiers stond op en sprak: „Het kost mij geen moeite te erkennen, dat ik, na hetgeen wij sedert twee jaren gezien hebben, veranderd ben...."

Onmiddellijk werd hij door de uiterste linkerzijde in de rede gevallen met woorden, welke hem aan zijn verleden herinnerden, doch hij vervolgde:

„Zeer zeker, ik koester niet meer jegens de geestelijkheid de ijverzucht, den afkeer, dien ik twee jaar geleden haar nog toedroeg. Reeds heb ik den heer De Montalembert de hand gereikt, ik doe het ook thans."

De Montalembert hernam:

„Mijne heeren, men sluit vrede na eene zegepraal; men doet het ook na eene nederlaag, maar men doet het naar mijn oordeel vooral na een schipbreuk. Welnu, de heer Thiers veroorlove mij hem op te merken: wij hebben schipbreuk geleden, hij en ik, in Februari, toen wij zamen voeren op het schoone schip der constitutioneele monarchie, dat 34 jaar lang met zooveel eer de vlag van Frankrijk gedragen heeft. Toen wij te zamen op dat schip voeren, zonder elkander te kennen, konden wij twisten over de richting van het schip. Maar de storm is uitgebarsten; de stuurman is over boord geslagen; in een oogwenk is het schip gezonken, en wij vergaan, als de Voorzienigheid ons niet veroorlooft elkander op de kust terug te vinden."

Eene parlementaire commissie werd ingesteld om een nieuwe schoolwet voor te bereiden, en Thiers werd er president van. In eene schitterende rede verklaarde hij, dat de goddienst op de school thans in zijne oogen eene sociale noodzakelijkheid was. „Ik begrijp thans," zoo ging hij voort, „dat men zonder vrees slaapt, wanneer de lucht kalm en de zee stil is, vooral als de kapitein een man is van beproefde kunde en het scheepsvolk gehoorzaam. Maar wee hem, die slaapt, wanneer de zee in woede ontsteekt, en de storm losbarst, want dan gaat men den ondergang tegemoet. Sedert 30 jaar bevaren wij die stormachtige zee, onvoorzichtigen, die wij waren!"

En geheel toegevend aan de gevoelens van zijn verheven geest, die door de misdaden der revolutie tot betere gedachten was gebracht, riep hij op den toon, waarop Thiers in zulke plechtige oogenblikken spreken kon:

„Ik ben bereid het geheele lager onderwijs aan de geestelijkheid over te geven."

Men kan zich voorstellen, welken verbazenden indruk deze woorden maakten op de Fransche Kamer van 1850, te meer, omdat men reden had aan te nemen, dat de overige hoofden der doctrinair-liberale partij de veranderde gevoelens van Thiers deelden.

Maar wat geschiedde! De Katholieken weigerden, weigerden om redenen van .... gematigdheid. En Frankrijk werd niet gered. Toen Napoleon een jaar daarna keizer werd, vonden hij en zijne regeering eene school, waarvan zij meester konden blijven, en de onderwijzers konden evenals die van Falerii de kinderen aan hunne vijanden blijven overleveren.

Met bloedige tranen hebben de Katholieken van Frankrijk hunne "gematigdheid" moeten beweenen.

(*Maasbode.*)

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

In den loop dezer week zijn hier uit Nederland zeer gunstige berichten ontvangen over den gezondheidstoestand van onzen beminden Bisschop, Mgr. H. A. M. Joosten. Moge, op de onverpoosde gebeden zijner kudde, de goede God onze kinderlijke blijdschap over dit goede nieuws verhoogen en volkomen maken door een spoedig, volkomen herstel!

In dank hebben wij deze week de eerste aflevering ontvangen van een aan de Spaansche letteren gewijd tijdschrift *El Poema*, onder redactie van den Heer R. Ayala Aguinagalde, dat om de veertien daag zal verschijnen. Wij wenschen van ganscher harte, dat Redactie en Medewerkers door onvermoeiden studielust, gekuischten smaak en edel, rein gevoel, wars van alle zinnelijke produkten, hun tijdschrift dienstbaar zullen maken aan den bloei der schoone letteren, trouw aan het beginsel, dat het waarachtige schoone, altijd goed en waar is.

Bij Gouvernements beschikking dd. 3 dezer maand N°. 479 is, in stede van den Heer A. J. B. Leyba, tot lid der Commissie voor het volksfeest op den verjaardag van H. M. de Koningin benoemd, de Heer H. H. R. Chapman, 1e. Luitenant bij de dienstdoende stedelijke schutterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

José del Rosario Acuña, Mercedes Maria de Urdaneta, David M. Sasso, Francisco Basilio, David D. Sasso, A. A. Nouel, Jan M. Debrot 2, E. Lamp 2, Jerry M. Carthy, José Arneman, Carmen Ernandez, R. de Liefde, Teresita Laguna, W. T. van Oosten, José Maria Gomez, Vincenzo di Ruggiero, Henry Macari, Rita Efre, Jacobo Faneite, Cristina Iransquin, Rosaura Requena, J. Ponce de Leon, R. P. Gonzalez, Matilde de Martinez, Eduardo de Pego, Henri Ponni, Leopoldd Croon, F. Agterber, Jesus Maria Rojas Paul (aang.), G. T. Villegas Pulido (aang.), D. Dario Salas (aang.).

Niet voor verzending vatbaar: Leosinet Croes—Aruba, Hipolito Osorio.

NEDERLAND

Herinneringen aan Mgr. Snickers.

In een der laatste afleringen van de *Katholieke Illustratie* welke voornamelijk gewijd is aan de nagedachtenis van Z. D. H. mgr. Snickers, den onlangs overleden Aartsbisschop van Utrecht, deelt de bekende schrijver en bekeerling, Jan Holland het volgende mee omtrent den betreurden kerkvorst:

Anderen hebben Mgr. Snickers langer en gemeenzamer gekend dan ik; maar niet licht kan iemand meer aan hem te danken hebben en met inniger genegenheid aan hem denken. Dat ik hem gedurende de tien jaren van onzen omgang niet menigvuldiger heb gezien, ligt aan mij en meer nog aan omstandigheden, die ik gaarne anders zou gewild hebben. Want immer stond zijn gastvrij huis voor mij open. Nooit liet hij mij gaan zonder de verzekering, dat ik hem immer welkom was. In den beginne vroeg ik telkens schriftelijk verlof om hem te bezoeken, maar deze bescheidenheid scheen hem te verdrieten. Hij vond het meest practische middel om ze mij af te leeren: op een keer antwoordde hij niet. Toen ik mij verontschuldigde over de onbescheidenheid van toch te zijn opgedaagd, sprak hij met zijn welwillenden glimlach: gij hadt nu toch eindelijk moeten weten, dat ik dien omhaal niet verlang.

Zoo was Monseigneur: hij schreef nooit een overbodig woord, en hij sprak het, zeide men, ook niet, — ten minste als hij over zaken werd geraadpleegd. Mogelijk is bij sommigen hieruit de meening ontstaan, dat hij van eenigszins ongezelligen aard was. Niets is minder waar. Als de inspannende dagtaak gedaan was, verscheen hij 's avonds gaarne in de eenvoudige huiskamer. Dan werd, in gezelschap van zijn secretarissen, een vaderlandsche pijp gestopt. Maar het rooken ging Mgr. niet handig af. Klaarblijkelijk deed hij het meer voor de gezelligheid dan tot eigen genot. Toen ik eens het vermoeden uitte, dat hij eigenlijk ten pleiziere van anderen tabak „dronk," was een glimlach de bevestiging, dat ik het bij 't rechte eind had.—Dan werd over letterkunde en wijsbegeerte gekeuveld. 't Was moeielijk op dat terrein aan Monseigneur iets nieuws te vertellen. Alle bewegingen op wetenschappelijk gebied, ook de bonte wisselingen in de protestantsche genootschappen had hij nauwgezet bijgehouden. Maar 't scheen zijn geliefkoosde manier, om dàn eerst met zijn voorraad te hulp te schieten, als anderen den hunnen hadden uitgeput.

Nooit ontmoette ik iemand, die de deugden der matigheid en der gematigheid op zoo ongedwongen en beminnelijken trant in beoefening bracht. Zijne soberheid was in dier voege ongekunsteld, dat zij niemand beschroomd maakte, om van zijn gulle gastvrijheid te genieten.

En gematigheid — niemand heeft deze deugd hooger in hem leeren schatten dan schrijver dezes. Toen ik in mijn eersten tijd onzer kennismaking door velen werd aangevallen en, merkwaardiger wijze, 't bitterst door nagenoeg ongeloovigen en op vrijheid van denken stoffenden, was hij het, die mij waarschuwde om nimmer uitdagend tegenover de maatschappij en mijne omgeving op te treden. Alle inschikkelijkheid, om zoolang ik 't geraden achtte, in stilte de genademiddelen der kerk te ontvangen, bood hij mij aan. Ik weet, dat er geweest zijn, die hem poogden over te halen, om mij tot een meer openlijk optreden aan te zetten. Daarvan wilde hij niet hooren. Het genadewerk, meende hij, zou best onder Hoogere Leiding tot zijn beslag komen. En zoo leg ik thans, ten aanhooren van wie 't weten wil, de plechtige verklaring af: Nooit heeft mgr. Snickers eenigen drang op mij geoefend. Trouwens, geen katholiek heeft dit gedaan. Alleen mijn wijsgeerige studiën hebben belangstelling in mij gewekt voor eene traditie, de oudste, de standvastigste, de 't meest hare volgers boeiende der wereld.

Wat verder aan deze belangstelling is te hulp gekomen, zie, dat behoeft een bekeerling niet aan katholieken mee te deelen. Ik houd niet van die uitweidingen over de werking der genade op eigen gemoed. Wat God in stilte doet, daartoe doen wij best, als wij het stilzwijgend in eigen hart bewaren.

Wel heeft Monseigneur zich volkomen voor mij beschikbaar gesteld. Zijne hulpvaardigheid en onbekrompenheid kende geen grenzen. Ternauwernood durfde ik hem naar een boek vragen, want weldra werd het mij toegezonden, en nimmer wilde hij het terugnemen. Zoo staan dan ook op mijn studeerkamer tal van herinneringen aan zijne goedheid.

Wat hij mij deed, wie weet aan hoeveel anderen hij dat gedaan heeft!

Veel overbodige woorden kon hij gelijkmoedig uitstaan — slechts geene uitlatingen tot zijn lof. Wanneer die onwillekeurig aan de dankbaarheid of aan oprechte bewondering ontvielen, scheen hij een pijnlijke gewaarwording te ondergaan.

Thans echter meen ik vrij uit te mogen spreken. Als ik de zedelijke en hoogere deugden op de rij af naga, vind ik er geene, die ik mijn weldoener niet moet toekennen. Bij

zijn leven zou zulk een openlijke verklaring den eenig uitstekenden beoefenaar der nederigheid mishaagd hebben. Doch wat de zalige dooden aangaat, hecht ik groot gewicht aan de gangbare meening, dat hun de lof der achtergeblevenen niet ongevallig is. Zou het zijn, omdat voor hen de vroeger angstvallig ontweken prikkel van den hoogmoed niet meer bestaat, en omdat zij, de wereldsche zaken op hunne wijs in en door God ziende welgevallen vinden minder in de woorden dan in de zielsstemming des lofredenaars?

—Het heeft den H. Vader behaagd Z. D. H. Mgr Van de Wetering tot aartsbisschop van Utrecht te benoemen. Z. D. H. zal zeer waarschijnlijk te Rome het Consistorie gaan bijwonen, om het aartsbisschoppelijk Pallium te ontvangen.

BUITENLAND

Italie. — Den 20en September 1870 werd, zooals men weet, Rome, de hoofdstad des Pausen, door de troepen van koning Victor Emanuel ingenomen, en de H. Vader van het laatste overschot van zijn grondgebied beroofd. Nu wij den 25en verjaardag van dezen schandelijken roof naderen, is reeds in de Italiaansche regeeringskringen het denkbeeld van een feestelijke herdenking geopperd. Veel instemming vond het tot dusver niet; want, zooals het spreekwoord zegt, onrechtvaardig verkregen goed gedijt niet, en de overweldiging van de Pauselijke Staten heeft Italië geen zegen gebracht. In geen land is de ellende zoo groot als daar, en hierom alleen reeds kan het niet verwonderen, dat de Italianen weinig geneigd zijn om een dag feestelijk te vieren, die als het begin is geweest van hun rampen.

In plaats nu van in de onverschilligheid des volks voor dien "heuglijken" dag een vingerwijzing te zien, wilde het officieele Italië nog verder gaan en liet Crispi door een zijner getrouwen, den afgevaardigde Veschi, in de Kamer voorstellen, den 20en September tot een nationalen feestdag te maken.

De brave man had stellig gedacht, dat dit voorstel met groot gejuich en zonder hoofdelijke stemming zou zijn aangenomen; maar hierin bedroog hij zich. De radicaal Colajanni merkte zeer terecht op, dat dit voorstel al heel ongelegen kwam na de talrijke overwinningen, door de katholieken aan de stembus behaald. Zijn confrater Imbriani was van meening, dat een nationale feestdag eerst reden zou hebben, als het vaderland "volledig" was. (De vinnige irredent doelde op Italiaansch sprekende streken in Oostenrijk, die nog "vrijgemaakt" moeten worden.)

Nu kwam Crispi aan het woord, die verklaarde, geen verschil van meening omtrent dit punt verwacht te hebben. Voor Rome, vervolgde hij met aandoenlijken pathos, het voorwerp der gedachten en strevingen van geheel Italië, moesten alle discussies verstommen. Hij verzocht dan ook, dat de Kamer met groote meerderheid het voorstel zou goedkeuren, omdat.... verwerping zeer ernstige gevolgen zou hebben.

Na deze bedreiging waagde de afgevaardigde De Nicolo nog een zwakke poging om de Kamer te overtuigen, dat het gepaster en vaderlandlievender zou zijn, de viering van den 20en September aan het particulier initiatief over te laten. Maar Crispi, die wel wist, dat er dan niet veel van zou terecht komen, bewerkte, dat een voorstel in dien geest verworpen en ten slotte de motie Veschi bij geheime stemming met 204 tegen 62 stemmen aangenomen werd. Als de lezer weet, dat de Italiaansche Kamer meer dan 500 leden telt, dan zal hem de beteekenis van dit votum wel duidelijk zijn.

Er is dus een „nationale" feestdag gedecreteerd, maar het zal wel blijken, dat het niet veel meer dan een "officieele" feestdag is. En hoe kan het anders? Een nationale feestdag, een feestdag dus van het volk, wordt niet afgekondigd, maar moet een spontane uiting zijn van het volk zelf. Wat in de Italiaansche Kamer gebeurd is, was maar een comedievertooning.

Frankrijk. — Geheel Parijs is weer in opschudding gebracht door een zoogenaamd „drame mondain." Een zeer bekend advocaat, die sinds tien jaren gehuwd was met een gescheiden vrouw, heeft in het bijzijn van een zijner vrienden een einde gemaakt aan zijn leven door een revolverschot, waarna zijn vrouw de nog rookende revolver greep en zich eveneens een kogel door het hoofd joeg. De dood trad voor beiden bijna onmiddellijk in. Als reden van deze wanhopige daad wordt opgegeven, dat de man ongeoorloofde betrekkingen onderhield met de vrouw van een zijner vrienden (sic), dat een duel op leven en dood aanstaande was en zijne echtgenoote van het gebeurde had kennis gekregen.

Kenmerkend is dit drama voor den geest, welke een deel der Parijsche bevolking bezielt, want deze dubbele zelfmoord staat niet alleen, evenmin als datgene, wat daaraan voorafging, iets nieuws is. Zij worden helaas, steeds talrijker, de echtgenooten, die, van hun wettigen man of vrouw gescheiden, met anderen hertrouwen, alsof zij niet voor hun leven waren gebonden; en legio zijn de „drames passionnels," de natuurlijke gevolgen van een ontuchtig leven, door de boulevardpers beschreven met stuitende uitvoerigheid en zonder het minste of geringste woord van afkeuring.

Zoo heeft men nu ook slechts medelijden voor het wereldsche paar, dat zichzelf het leven benam. Zeker men moet medelijden hebben met die ongelukkigen, gelijk men deernis moet gevoelen voor allen, die van den goeden weg afdwalen. Maar tevens kan niet streng genoeg worden geoordeeld over een levensbeschouwing en een levensmanier als door dit tweetal in praktijk werd gebracht. Wat blijft erover van den vrijen wil en de menschelijke eigenwaarde, wanneer men, na eerst aan al zijne passies den vrijen teugel te hebben gelaten, de hand aan zich zelven slaat, zoodra de gevolgen van zijne uitspattingen zich doen gelden en geen uitweg, in den zin der wereld althans, meer mogelijk schijnt? En toch, op het standpunt staande, dat helaas, thans zooveel innemen, wordt zulk een handelwijze niets anders dan natuurlijk. Immers, waarom zou men het leven, wanneer dit geen ander slot heeft dan 't bederf in het graf, verlengen, als zijn last zich doet gevoelen? vraagt de *Monde*. Zelfs kan hier niet eens van "desertie" worden gesproken, want om te "deserteeren" moet men een post hebben bekleed en op dien post zijn plicht hebben gedaan en de ongeloovige zal u afvragen, welk gezag u levensplichten heeft opgelegd, of te eeniger tijd ter verantwoordiging zal roepen?

Naarmate de Maatschappij onchristelijker wordt, moet ook het aantal zelfmoorden toenemen. De volken, waarover het sceptisme zich als een pestziekte uitbreidt, zijn een gemakkelijke prooi van den dood. En in dienst van den dood staat het egoisme, dat eenerzijds het leven doet eindigen vóór den tijd en anderzijds het aantal vermindert van hen, die tot een bestaan op deze wereld waren geroepen.

Rusland. — Tegenover het Bulgaarsche gezantschap, dat zich sedert eenigen tijd in Petersburg bevindt, heeft de Czaar zich in sterke bewoordigingen uitgelaten over den moord op Stambouloff. Hij zeide, dat niemand anders dan de Bulgaarsche Regeering de verantwoordelijkheid draagt van dezen misdadigen aanslag. Onder deze omstandigheden is het niet zeer waarschijnlijk, dat het gezantschap er in slagen zal vorst Ferdinands erkenning als Souverein van den Czaar te verkrijgen, ofschoon deze officieel de Bulgaarregeering erkend en de sinds 1886 afgebroken betrekkingen weder aangeknoopt heeft.

Duitschland. — Den 19 Juli werd in Duitschland het zilveren feest gevierd der.... oorlogsverklaring van 1870. De Fransche publicisten hebben waarlijk geen ongelijk, als zij geen staat durven maken, op de vredelievendheid van keizer Wilhelm. Hoe tegenstrijdig zijn deze feestelijkheden met het „grootsche vredefeest" (?) van Kiel! Is het wonder, dat er te Straatsburg, waar al de politiedwang den Franschen geest nog niet heeft kunnen onderdrukken ongeregeldheden hebben plaats gehad, naar aanleiding der vreugdebetoogingen der Duitsche kolonisten aldaar?

—In de Hamburger *Nachrichten* levert Bismarck een scherpe critiek op de Duitsche bladen, welke Rusland van medeplichtigheid aan den moord op Stambuloff durfden verdenken. Het blad verkondigt den lof van den vermoorden ex-minister als staatsman. Voor Duitschland echter heeft hij niets gedaan, en Rusland zal terecht verbolgen zijn over de aanvallen der Duitsche pers.

Zooals men weet is Bismarck's politiek altijd erop gericht geweest, Duitschland den steun van Rusland te verzekeren en de houding tusschen de twee groote Mogendheden is er sedert zijn val niet hartelijker op geworden. Hieraan hebben de Franschen de verbreking van hun isolement door het bondgenootschap met Rusland te danken, dat hen sterk maakt tegenover den driebond.

Bulgarije. — Het stoffelijk overschot van Stambouloff is Zaterdag middag, 20 Juli om 2 uur te Sofia ter aarde besteld onder een grooten toevloed van belangstellenden. Omstreeks 300 kransen bedekten de kist, waaronder er waren van Oostenrijks keizer, den koning van Rumenië, koningin Victoria en de Prinsen Heinrich en Joseph von Battenberg. Ook het „corps diplomatique" was aanwezig, maar van de Regeering en van het Hof was er niemand. In een lang rescript aan den Minister-President Stoïloff had Vorst Ferdinand zulks verordend, met het oog op de schandelijke aanvallen, waaraan hij en zijne Regeering na den moord hadden blootgestaan. Onderscheidene vereenigingen hadden deputatiën gezonden. Op de plaats van den moord gekomen, hield de stoet stil, en begon Petkoff, die, naar men weet, Stambouloff, toen deze vermoord werd, vergezelde, eene redevoering, waarin hij zeide, dat Stambouloff gevallen was als een slachtoffer van gehuurde moordenaars. „Dat liegt ge!" klonk nu plotseling een stem uit de menigte wat tot een algemeene paniek aanleiding gaf. Verscheidene personen geraakten onder den voet. De politie herstelde orde en de stoet hernam zijn weg, maar schandelijke tooneelen hadden nu verder plaats. Het gedrang werd zoo, dat de Militaire macht er bij te pas moest komen om het kerkhof af te zetten en terwijl het overschot in de groeve werd nedergelaten, hadden politie en gendarmerie de grootste moeite met het in toom houden eener schreeuwende en fluitende menigte. Buiten het kerkhof had men inmiddels eene vreugde-betooning georganiseerd, met muziek en vlaggen, om blijdschap te kennen te geven over Stambouloff's dood. Op de graven der lieden die, wegens den op den Minister Beltscheff gepleegden moord, onder Stambouloff's bestuur werden ter dood gebracht, hield men heftige redevoeringen, waarbij zich vooral onderscheidde de directeur van het Bureau der Afgevaardigden: in het kort, het is er een gruwelijk schandaal geweest. Er zijn te Sofia nu drie mannen gevat als vermoedelijke plegers van den moord op Stambouloff: zekere Bone Georgieff, dan een Macedoniër, Athanas geheeten, en zekere Tufektschiew. Eerstgenoemde, secretaris van wijlen den terechtgestelden luitenant Panitza, zou reeds bekend hebben.

Afrika. — Op de kust van Marokko, voor de havenstad Tanger, zijn onlangs vier Duitsche en twee Nederlandsche oorlogsbodems aangekomen. Zooals men weet werd eenigen tijd geleden een Duitsch onderdaan door de Mooren om het leven gebracht. De Sultan van Marokka beloofde aan Duitschland bestraffing der schuldigen en een schadeloosstelling. Tot het opvorderen van deze heeft nu de Duitsche regeering hare schepen gezonden. De belangen der Nederlanders in Marokko worden ook behartigd door den Duitschen consul te Tanger. Vandaar dat de twee Nederlandsche bodems, en dit gezelschap recht komen zoeken voor den brutalen zeeroof voor een paar maanden op de "Anna" gepleegd.

Het optreden van Duitschland werd door de Fransche pers gewraakt, als schadelijk voor de goede verhouding met Frankrijk, maar de Duitsche bladen spoorden hunne Regeering tot doortastende maatregelen aan. Tusschen de beide staten werden nu nota's gewisseld, die tengevolge hadden, dat Frankrijk zelfs het goed recht van Duitschland erkende om desnoods een gedeelte van het gebied van Marokko te bezetten.

Ziekte van den Sultan en binnenlandsche onlusten in Marokko, veroorzaakt door oproerige Bedouinen, dreigen het beëindigen dezer aangelegenheden te zullen vertragen.

VERSCHEIDENHEDEN

TIEN GEBODEN VOOR OUDERS.

1. Gij zult uwe kinderen zelf opvoeden; wie goed zijn kinderen opvoeden wil, moet boven hen staan, d. i. hij moet in het oog der kinderen de hoogste macht zijn; eene middelmatige meeder is beter dan de beste gouvernante.

2. Houdt uwe kinderen bezig; laat hen spelen of werken, maar nooit leegloopen; een kind dat niets te doen heeft is lastig, nukkig, verveelt zich en wordt "stout"; 't kind, dat op geschikte wijze bezig is, is lieftallig, goed en gelukkig.

3. Maken uw kinderen wat drukte, verbiedt dat niet; vordert niet van hen, dat zij, zonder zich te doen hooren, zwijgend en stil zich bezighouden; hoort gij hen niet, dan doen zij vaak wat verkeerds; zal een kind naar geest en lichaam ontwikkelen, dan moet het zijn ledematen naar welgevallen kunnen bewegen; door spreken, door lachen, door zingen, ja soms ook door schreien zijn stem kunnen oefenen, spelend kunnen fantaseeren en de dingen der wereld niet alleen "bekijken", maar ook mogen "aanpakken", dit alles natuurlijk als tijd en plaats daartoe geschikt zijn.

4. Ontvangt gij bezoek, laat uw kinderen zich dan elders vermaken: 't gesprek van groote menschen is vaak niet dienstig voor hen, en kleine potjes hebben ook ooren; moeten zij echter "binnen" zijn, dan dure het niet lang, en zorgt dat zij niet aller aandacht op zich geconcentreerd zien, noch 't onderwerp worden van 't gesprek.

5. Prijst en berispt uwe kinneren niet in het bijzijn van vreemden, de teederste snaren hunner ziel worden dan gekwetst.

6. Vordert onvoorwaardelijke gehoorzaamheid, maar maakt het den kinderen niet lastig, verbiedt en beveelt alléén als het dringend noodzakelijk is.

7. Blijft consequent en tevens paart onvermijdelijke gestrengheid aan liefderijke zachtheid: berispt en straft kleine overtredingen en verzuimen niet, alsof het groote fouten waren; duldt echter nooit iets dat werkelijk berispelijk is, laat dat nooit over uw kant gaan; en vóór alles—hebt gij eenmaal iets bevolen of verboden, houdt dan onverbiddelijk daaraan vast.

8. Kinderen zijn geen speelgoed, zij zijn in zekeren zin wel de hoofdpersonen in huis, maar nimmer mogen zij 't merken.

9. Hebt uwe kinderen lief — zij merken dat, zij voelen dat, met woeker geven zij uw liefde terug; weest omtrent hen nooit onverschillig, met woeker geven zij later uw onverschilligheid terug.

10. Hebt uwe kinderen lief.

EL HOMBRE Y EL CUERPO HUMANO

Seguramente que habrás visto algún roble muy grande. ¡Qué cosa tan magnífica es! Ha vivido aquél mismo sitio durante siglos, los niños han jugado al pié de él, por la misma razón, esos mismos niños, hoy ya hombres viejos han descanzado sus débiles y temblones cuerpos á la vasta sombra de aquel gran árbol. Regisos en marcha han hecho alto bajo de sus extensas ramas, y los pacíficos rebaños de ovejas y otros ganados han buscado su protectora sombaa durante pasajeras tempestadas; y mientras han desaparecido naciones y han rodado por el suelo coronas, con las cabezas de los reyes, aquel árbol gigantesco permanece todavía en pié, cual si tuviese guardado en sí el secreto de la inmortalidad.

¿Pero porqué ese árbol? Pero, esperemos; y antes de hacer esa pregunta hablemos un poco acerca de esos otros débiles arbolitos llamados hombres y mujeres.

Uno de ellos dice: "No tenía apetito y todo cuanto alimento tomaba, á la fuerza, lo arrojaba inmediatamente. Á veces los dolores que sentía en el vientre eran tan fuertes que no podia dormir. Muy á menudo los nervios se me postraban por completo. Consulté cou distintos médicos, y probé muchas medicinas; pero en vano. Me descorazoné, pues, del todo, y en tal situación de ánimo me fuí á la droguería de Juan Cardelus, de Olot, y compré una botella de su remedio de Vdes., y al cabo de unas pocas dósis empecé á mejorar, hasta que, por fin, después de consumir varias betellas, volví á verme en perfecta salud. (Firmado) Juan Perjalar, Olot Provincia de Gerona. Oct. 21 de 1893.' y ya tenía perdida toda esperanza, de curación, cuando una sobrina mía, Jesusa Asco, de San Lucas, de Barrameda, me aconsejó que tomase la medicina advertida por Vdes. Compré, pues, cuatro botellas de ella en la farmacia de Gonzáles y Rojas, y desde luego empecé á mejorar; y, continuando con ellas, hoy me veo ya con perfecta salud. (Firmado), Cármen Bravo, Jerez de la Frontera Prov. de Cádiz, Oct. 14 de 1893."

Otro más: "Estoy agradecidísimo á Vdes. por la preparación de su medicina y por haberla dado á conocer al público. Permítanme Vdes. que les de una prueba de lo muy conocida que es, y del modo extraño por el que, muchas veces, llega á noticia de aquellos que la necesitan. Mis dos niños Pardo y Gemilio sufrían de una enfermdad de la piel, que ninguna de las medicinas que habían toma do les podia curar: todo su cuerpecito era una pura llaga. Un día vino á esta casa de huéspedes un carretero, trayen

He aquí el otro: "Por especio de diez y nueve años había sufrido de grandes dolores en los riñones, convulciones en los miembros y una debilidad general que me impedia consagrarme á los quehaceres domésticos. Había consultado, aunque sin fruto, á diferentes doctores,

do consigo una botella de su remedio de Vdes., el cual dijo que le había purificado la sangre. Le compré la botella y empecé á dar á mis hijos aquella medicina, diez gotas en agua y azúcar después de cada comida, y el efecto fué maravilloso, pues en pocos días toda señal de erupción desapareció, de modo que hoy se hallan con cabal salud. (Firmado) Francisca Dominguez, Posada de San Dionisio, Plaza; Jerez, Prov. de Cádiz. Oct. 21 de 1893."

Otro y el último: "Tengo el gusto de informar á Vdes. que, durante años, había sufrido de una enfermedad que siguió á un ataque de congestión de los pulmones; y que nada me alivió de ella hasta que compré una botella de su remedio de Vdes. en la drogeria de D. Emilio Calvet. Tomé, en total, varias botellas que me han devuelto mi cabal salud. (Firmado) Juan Torres, San Migue de la Isla de Ibiza, Oct. 10 de 1893."

Ahora, recapacitemos un momento. El roble saca toda su vida y robuztes del suelo de la tierra, por medio de las raices y este proceso misterioso y maravilloso no es otro que *la digestión del árbol*

Asi mismo el cuerpo humano saca toda su robustez y vida del mundo exterior, por medio del estómago; de modo tal, que, cuando el estómago no funciona bien ó se halla enfermo, nosotros enfermamos también. Todas las enfermedades se originan, casi, de este modo, y sólo una cura hay para ellas; *el renovar la digestión*. El Jarabe Curativo de la Madre Seigel logra esto como ningún otro remedio lo logra, y entonces restituye la salud. Nadie conoce el secreto de esta acción, pero nosotros conocemos sus ingredientes, y eso basta.

Sienpre que las gentes lo usen cuando se manifieste la enfermedad, vivirán tanto como aquel roble. ¿Y porqué no ha de ser así? 1

IMPRENTA DE LA LIBRERIA DE A. BETHENCOURT E HIJOS, CURAZAO.